

התקופה

יוצאת ארבע פעמים בשנה

תמוז-אלול תרפ"א

ספר שנים-עשר

הוצאת אברהם יוסף שטיבל

ורשה תרפ"ב

תכּן הענינים

ספורים:

7	---	---	מאת דוד פּרישמאן	---	---	---	המקושש, מצשה
13	---	---	בן גריון	---	---	חלק שלישי (סוף)	מרים, רומן, חלק שלישי (סוף)
48	---	---	י. ח. ברנר	---	---	---	הגאָלה והתמורה
55	---	---	ג. שופמן	---	---	---	מלחמה ושלום
60	---	---	י. אַפּאטוּשו	---	---	---	1863, רומן, חלק ראשון
89	---	---	אביגדור פּוֹרשטיין	---	---	---	נקמה

תרגומים:

103	---	---	מאת אוֹבֵידיוס, תרגום יהושע פּרידמן	---	---	---	מטמורפוזות, II
119	---	---	אביגדור פּוֹרשטיין	---	---	---	משירי אָדי אַנדֶרָה

מאמרים:

תנועת ההתגירות הגדולה

129	---	---	מאת א. ש. הרשברג	---	---	---	בתקופת הבית השני
149	---	---	ד"ר י. ג. שמחוני	---	---	---	רבי שלמה בן-גבירול (I-II) משכילי ישראל וחכמי מקרא
189	---	---	ראובן פּאהן	---	---	---	לתולדות ההשפלה וספרותה
214	---	---	א. דרוֹבֵנוב	---	---	---	פינסקר וזמנו
251	---	---	מ. א. ז'ק	---	---	---	כפּל

שירים:

277	---	---	מאת יעקב סיכמן	---	---	---	רות
311	---	---	יעקב שטיינברג	---	---	---	ערבים, I-II
328	---	---	יצחק קצנלסון	---	---	---	בני הרים
354	---	---	ש. הלקין	---	---	---	ליל-אהבה
362	---	---	מ. סיינשטיין	---	---	---	אל נפשי
366	---	---	יעקב נתנאלי	---	---	---	סתו
370	---	---	חלל צייטלין	---	---	---	תפלות
393	---	---	יעקב כהן	---	---	---	אגדות אלהים: חרבן הבית

בקרית:

407	-- -- --	מאת ד. א. פרידמאן	-- -- --	דונטי אליגרי
433	-- -- --	הלל זבלי	-- -- --	שירת אמריקה הצעירה
454	-- -- --	יעקב פייכמן	-- -- --	עם בן-בנה, זכרונות ורשמים

רשימות:

471	-- -- --	מאת מ. א. ז'ק	-- -- --	צדופים
477	-- -- --	יעקב פייכמן	-- -- --	אנשים - בן-אביגדור
				ד"ר שמואל אבא הורודצקי
480	-- -- --	נ. ב. ש.	-- -- --	למלאת 70 חמשים שנה
				הלל צייטלין
482	-- -- --	פ. לחובר	-- -- --	דברים אחדים לחגי-זבלו
483	-- -- --	י. פ.	-- -- --	ראובן בריינין, לחגי-זבלו
				דוסטויבסקי
486	-- -- --	ג. שופמן	-- -- --	למלאת מאה שנה להולדתו
				ביבליוגרפיה - הרמן כהן והשקפתו על היהדות
488	-- -- --	מאת י. נ. ש.	-- -- --	
				הספרות האנטישמית הפולנית
492	-- -- --	מאת ד"ר מאיר זלבן	-- -- --	
501	-- -- --	ד. א. פרידמאן	-- -- --	ספר נאה
506	-- -- --		-- -- --	ספרים שהגיעו לבית-המערכת

ספורים

תפלות

א

מחדש

אב גדול וקדוש, אבי כל באי-עולם!
אתה בורא את עולמך-בנק, בניך, - בכל מעוף-עין...
אם כהרף-עין חסיר את חסד יצירתך וחייה הכל - אין ואפס...
אבל אתה מריק על יציריך-בניך צנורי-ברכה בכל רגע ורגע -
ועוד פעם יופיעו כוכבי-שחר ושרי שירת-אהבה לפניך -
ועוד פעם יצא שמש בגבורתו ושר שירת-עז לפניך -
ועוד פעם ישירו מלאכים שירת-קדש לפניך -
ועוד פעם תשרנה נשמות שירת-צמאון לפניך -
ועוד פעם ישירו עשבים שירת-געגועים לפניך -
ועוד פעם תשרנה צפרים שירת-גיל לפניך -
ועוד פעם ישירו אפרוחים עזובים שירת-יתומים לפניך -
ועוד פעם יתעטפו אילנות כשליחי-צבור לפניך -
ועוד פעם ילחש מעין את תפלתו -
ועוד פעם יעטוף עני ושפך את שיחו לפניך, -
ועוד פעם נשמתו-תפלתו בוקעת רקיעיך-שחקיך בעלזתה לפניך, -
ועוד פעם פור יתפורר גוף מאימת כבודך -
ועוד פעם עיניו נשואה אליך:
רק קו אחד מאורך והייתי תדור-אורה.
רק דבר אחד מדבריך וקמתי לתחיה.
רק תנועה אחת מחיי-נצחך והייתי רווי-טל-ילדות!
הלא אתה בורא הכל מחדש. בראנא, אבי, אותי, ילדך, מחדש!
נשם בי מנשמת אפיך וחייתי חיים חדשים, חיי ילדות חדשה!

ב

קְדוּשִׁים*

אל גדול וקדוש!
 אב גדול וקדוש של כל-ישראל!
 אנכי החוטא, הטמא, השפל, השבור והמרסק, בא להתפלל לפניך,
 הקדוש מפל-קדוש, הטהור מכל-טהור, הרם מכל-רמים, צור-הצורים!
 בעדמי אני מתפלל לפניך?
 בעד אלה שהתהלכו לפניך כל ימי חייתם, נשמו ונעו רק בך, לא שכחוך
 אף רגע, ויצאה נשמתם בהקדישם את שמך
 חטאנו הוא, כי הקדשים מתחללים -
 חטאנו הוא, כי גם עבדיך היקרים אינם מוצאים מנוחה -
 חטאנו הוא, כי עצמות קדושים משלכות מקבריהם
 גויות, שהיו משכן לקדשתך, משלכות החוצה - הלל משכנך!
 גויות, שהיו מקדש לפניך, טמאו בידי רשעים - נטמא מקדשך!
 גויות, שהיו מרכבה אליך, היו לחרפה ולשנינה - נפצה מרכבתך!
 אז, בגעת עצמות מת בעצמות אלישע, השלכו מן הקבר -
 ועתה הנה אנשים-חוזרים באים, משליכים את עצמות קדושיך
 מקבריהם וקוברים סוטים במקומם -
 ואתה תחשה, אליו ואתה תתאפק? ואתה תסבול? ואתה לא תרעיש
 שמים וארץ?
 אמנם רבו חטאינו, אבל מה עשו לך אלה הטהורים, היפים, הקדושים?
 אם לא למעננו - עשה למענם -
 בוא תבוא ישועתך, הגלה יגלה חסדך, יתגדל ויתקדש שמך -
 בחקימך משכנך, מקדשך, מרכבתך!

ג

שְׁעָרֵי דְמַעוֹת

יומם ולילה אני צועק לפניך, יומם ולילה אני בוכה לפניך, -
 אין עונתי
 צועקים אליך עמקי-המעמקים שלי, - אין עונתי

(* בהגיע לאזני השמועה בר"ח אפר שנת תר"פ, כי משליכים עצמות קדושים (בבית-
 הקברות שבג'לנה) מקבריהם וקוברים סוטים במקומם.

עורגת אליך הנקדה הנעלמה של נשמת, - אין עונה!
או, בימים מקדם, בבקשי, בבכותי, בשועי אליך, נדמה נדמה לי

מענה:

עתה - חומות גדולות ביני לביןך ושערי-ברזל סגורים על מסגר.
וביד קדושין מסרת: כל השערים ננעלים, חוץ משערי דמעות -
גם שערים אלה סגורים ומסגרים עתה, - אין פותח!
„קוה אל ד', חזק ויאמץ לבך“.
„אם התפללת ולא נענית - חזר והתפלל!“
עד נשימתי האחרונה לא אחדל משפך שיחי לפניך -
נשימתי האחרונה - רק רנה ותפלה!
נשימתי האחרונה - נשיקת רוחך!
נשימתי האחרונה - נטף בים, רוח ברוח, קו בשמש, נשמה בנשמת

עולם...

יונה לבנה עמדה על כרכוב חלוני, - תבשר-נא בשולת ישעך!
רוח קל עבר על-פני, - יבא-נא עמו דרישת-שלומך!
נחשול-אור התפרץ אל חדרי, - יגלה-נא חזון הנחמה!

ד

טהרני!

אתה אמרת על-ידי קדושיך: „הבא לטהר - מסיעים אותך. הוי, מה
הרביתי לדפוק על דלתיך, על שערי טהרתך, - אין מסיע!
מיזה יסיע? מיזה יעזור? מיזה יתמוך?
אוהזים בציציות ראשנו ודוחפים אותנו בחזקה אל שערי הטמאה -
משליכים אבן בנו ומשקיעים אותנו במצולת החטא, בטיט הקון.
בעמקי השאול -

היאמר: „אין לנו חפץ בך, דבר אין לנו לך ולטהרתך“?
ולמה-זה בראתני ולמה-זה תתן לי מתנת חיידך? ולמה-זה נשמת בי
מנשמת אפך?

ואם אין לך חפץ בי ובמעשי, - למה-זה שלחתני ארצה?
הלא שלוח אני מאתך, כאשר שלוח הוא כל אשר נשמת-עליון באפו, -
ולמה-זה לא תתן לי הכח והעז להשיג מה שבשבילי שלחתני?
למה לא תתן לי הכח והעז להסיר מעל דרכי מפריעי-שליחותך, -

תאוות-בשרי, קצר-רוחי, עצבי, יגוני, פשלוני?
מדוע לא יהיה רצוני כלו קדש אליך? למה-זה תתנני לעשות את
אשר לא רצונך הוא?

האין נשימתך מצרפת ומזקקת? האין רוחך נושב מגן-עדן? האין מי
מעינך מקדש-הקדשים?

ומאין בא פגול החיים? ומאין באים המאויים אשר לא לך הם?
 ומאין באים הגעגועים אשר לעפר ואפר הם?
 ימינך תנחני - ולמה-זה תורידני? רוחך ישאני - ולמה-זה תשקיעני?
 לבי קורא לך - למה-זה תרחיקני?
 ואם קרב אקרב אליך, אתה הולך הלך ורחק;
 ואם אגש אליך - תגרשני, תרדפני, תדיחני -
 הכה גדול קטאי? הכה כבדו פשעי?
 ואם גם מאד כבדו פשעי, - האתה לא תוכל נשא אותם, אתה
 הנושא את כל העולמים, כל החיים וכל הדורות?
 ואם טמאתי - הלא אתה הים המטהר את כל הטמאות;
 ואם קשכה נשמתי - הלא אתה הוא השמש החודר לתוך כל הפנות
 החשכות;
 ואם נחלשתי, נרפיתי, נדכיתי - הלא אתה צור-עולמים!
 אם נטף מימן אני - יפול אל פיהו! אם קו משמשך אני - שוב
 אשוב אליו!
 אור אינסוף! פותח אני את נקיני נשמתי לפניך - הקיפם, סובבם,
 הפנס בהם, חדר בהם!
 אור אינסוף! חיי - חייך, אורי - אורך, נשמתי - נשמתיך!
 אור אינסוף! התאחד בי, הדבק בי, צנורה בשמיך בחיי-אדמתי,
 אדבק בנשמתי בחיי-גויתי, אדבק בזיוך בעמקי-מצולתי!

ה

הצות

בעמקי ליל. דממה. שנה. לבי ער...
 אנכי ער - אתה ער. נגורה יחד!
 אני שופך שיחי לפניך, אתה שופך שיחך לפני. אתה מאזין לקולי;
 אני מאזין לקולך. הבה נדבק לנצח!
 אינני צועק עתה לפניך. אינני מבקש מאומה ממך. אני - עמך,
 ואתה - עמי...
 האשיר שירתי לפניך? האריע תרועתי לפניך? האסך נסך דמעותי
 לפניך?

שירה ותרועה לא הפצת, דמעה ואנחה לא שאלת...
 למה לך דמעותי, למה לך אנחותי? - כלי שלך...
 למה לך שאלותי? למה לך בקשותי? - כלי שלך!
 למה לך עריגתי? למה לך תשוקתי? - כלי שלך!

למה לך מליים? למה לך דברימה בא-נא אלי. הכנס-נא בי - בלא-
דברי-נא...

1

אני ואתה ואין בלתיך...*

רבון העולמים! הנני בידך לבד כחומר ביד היוצר -
אם אתאמך בעצות ובתחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני -
אם גם מלאכים ושרפים יחפצו להושיעני ולתמכני -
אם גם כל עולמות-אור, עולמות עליוני-עליונים יאצילו מרוחם
עלי -

מבלעדי עורך ועורתך - אין ישועה!
ואם גם כלם יחפצו להרע לי ואתה בחמלתך תשים עינך עלי ותשקיף
עלי לטובה ממעון-קדשך -

הבלים נסלו לי בנעימים, ישועתי באה ועורתך תגלה.
ומה אני מבקש ממך אסא? עורני-נא, רבון העולמים, להיות עיני
פתוחות לראות אמתת הדבר הזה ואמונתך תהי קבועה בלבי בכל-עת
לבלתי יט, לא במחשבת, לא בדבור, לא במעשה, לעבוד זולתך -
עורני-נא, עורני, לבלתי ימוש מרעיוני ומלבי הוד גדלתך וגבורתך
והופעת היותך בכל רגע ורגע וקטן ערפי בין מעשיך, ומה נחשב אני
בין יצוריך, וכאין אני נגד ברואיך.

עורני-נא, עורני, כי ישמח לבי בך תמיד, אשר בראתני לכבודך,
ואהבתך תבער בלבי בכל-עת, ומחממתך תאציל עלי להיות נגד עיני גדלתך
וגבורתך ומעוט ערפי וחסרון בינתי -

עורני-נא, עורני, אבי שבשמים, כי ינעם לי כל אשר תעשה עמדי
ואל יבלבלי שום ענין מעבודתך האמתית ואל תעל קנאת-אדם עלי ולא
קנאתי על אחרים ואל אתאן לשום דבר זולת רצונך.

עורני-נא דרך חקיך לעבודך בלב נקר וזך ובשמחה וברוח נמוכה
ובאהבת ישראל עמך - ויתקדש שמך בי.

(* תפלתו של ר' מאיר'ל מאפסא בשנויים שונים.)

רַחֲמִים

אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִי אֲנֹכִי, שֶׁתִּפְלַל לַפְּנִיךָ עַל בְּנִיךָ?
 מִי אֲנֹכִי, שֶׁאֲזַכֶּה לְהִתְפַּלֵּל לַפְּנִיךָ עַל בְּנֵי אֲבֹתָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב?
 מִי אֲנֹכִי, שֶׁאֲזַכֶּה לְהִתְפַּלֵּל לַפְּנִיךָ עַל עַמְּךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ, עִם יִשְׂרָאֵל?
 מִי אֲנֹכִי וְמָה אֲנֹכִי? בְּרִיהַ עֲנִיָּה, עֲלוּבָה, כְּלִי מֵלֵא בּוֹשָׁה וּכְלֵמָה,
 וְרָשׁ אֵת חַרְשֵׁי אֲדָמָה, תּוֹלַע כֹּכַל הַתּוֹלְעִים הַרוּחָשִׁים.
 מִי אֲנֹכִי, כִּי אֲבֹא לְעוֹרֵךְ אֵת חֶסֶדְךָ הַגְּדוֹל? מִי אֲנֹכִי, כִּי אֲבֹא
 לְעוֹרֵךְ אֵת רַחֲמֶיךָ עַל הַצֶּאֱן הַגְּדוֹחַת וְהַעֲזוּבוֹת?
 עַם גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ וְעַם־זֶה גַם - צֶאֱן גְּדוֹחַת וְעֲזוּבוֹת!
 גְּדוֹל וְהָא עַמְּךָ - גְּדוֹל וְהָא בְּסִבְלוֹ אֵת סִבְלְךָ, בְּנִשְׂאוֹ נִצַּח אֵת נֶסְךָ,
 בְּהִלְחָמוֹ עַל דְּבַר־קְדֻשְׁךָ, עַל אִמְתֵּי־קְדֻשְׁךָ -
 וְעַם־זֶה - צֶאֱן גְּדוֹחַת וְעֲזוּבוֹת - צֶאֱן אוֹבְדוֹת, צֶאֱן פְּזוּרוֹת, צֶאֱן
 לִטְבַח יִזְבֵּל...
 אֵב גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ! רַחֵם עַל בְּנִיךָ! רֹעֵה גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ! רַחֵם עַל צֶאֱנְךָ
 אֵינִנִּי כְּכֹדָאֵי לְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם, אֲבָל לֹא אוֹכֵל עוֹד נִשְׂא עֲמֵלִים -
 עֲמֵלִי, לֹא אוֹכֵל עוֹד נִשְׂא עֲנִים - עֲנִי!...
 אֵינִנִּי כְּכֹדָאֵי, בְּכֹדָאֵי וּבְכֹדָאֵי, שֶׁאֵינִנִּי כְּכֹדָאֵי, עֲשֵׂה־נָא הַמַּעַם בְּעַד מִי
 שֶׁאֵינִנִּי כְּכֹדָאֵי, בְּעַד מִי שֶׁאֵינִנִּי שֶׁהָא מְאוּמָה...
 חֵלָא לֶךְ אוֹצֵר גִּנוֹז וְשֹׁמֵר - אוֹצֵר שֶׁל מַתְּנוֹת־חַנּוּם, חֲנֻנִיָּנָא, חֲנֻנִי,
 אֲבִי, מִן הָאוֹצֵר הַהוּא.
 קַח מַעֲטֵה־חֶסֶד מִן הָאוֹצֵר הַהוּא, מַשְׁמַחוּ וּפְרַעְהוּ עַל רְבוּאֵי־רַבְבוֹת
 עַמְּךָ, עַל רְבוּאֵי־רַבְבוֹת בְּנִיךָ!

ח

וְאֵם לֹא עֲכָשׁוּ - אֵימָתִי?

אֵם לֹא עֲכָשׁוּ, אֲבִי שְׂבִישִׁמִּים, - אֵימָתִי?
 אֵם לֹא עֲכָשׁוּ, בַּעַת אֲשֶׁר הַעוֹלָם כֻּלּוֹ מִפְּרִסְרֵי בֵין הַחַיִּים וְהַמּוֹת, -
 אֵימָתִי?
 אֵם לֹא עֲכָשׁוּ, בַּעַת אֲשֶׁר הָאָרֶץ תְּחִיל, תּוֹעֵק בַּחֲבִלִיהַ כִּיּוֹלְדָה, -
 אֵימָתִי?
 אֵם לֹא עֲכָשׁוּ, בַּעַת אֲשֶׁר הָאָדָם מִתְּבוֹסֵס בְּדָמוֹ, שׁוֹתֵה דָם וְשׁוֹקֵעַ
 בְּדָם, - אֵימָתִי?

אם גס-עתה לא יבוא חסדך - אימתי? אם גס-עתה לא תבוא
 עזרתך - אימתי? אם גס-עתה לא יאיר אורך - מתי יופיע?
 המעטים לך המזבחות, אשר אנחנו בני-ישראל ערכנו לפניך בדמינו?
 המעטים לך רבוא-ירבבות הקרבנות, שהקרבנו לפניך?
 המעטות לך מאות קהלות-הקדש, שנחרבו בידי עריצים-רוצחים?
 המעטים לך עשרות אלפי בניך, שמסרו נפשם על קדשת שמך?
 המעטה לך צעקת הילדים, אשר דקרו וטמאו לעיני אבותיהם?
 המעט לך הכאב הגדול, הממלא עתה את לב כל איש-ישראל, אף
 כי יתאמץ להרגיעו, להשקיטו, להטביעו במצולת תאוה?
 האם לא תגדל אלפי פעמים הצעקה אשר בלי-דברים מן הצעקה
 אשר בדברים?

והאם לא כזאת היא הצעקה אשר יצעק עתה כל לב?
 והעולם כלו? האם לא אליך הוא צועק? האם לא אליך הוא קורא?
 האם לא אליך הוא שואף?
 האם לא אליך הוא קורא בתוך עצמת חטאיו? האם לא אליך
 הוא קורא ברטט-פרכוסיו? האם לא אליך הוא קורא בעצמת שגיאותיו-
 זדונותיו?

אמנם רחוק, רחוק ממך בני-האדם. אינם יכולים להגיע עדיך. שכחו
 את הדרך המובילה אליך. שכחו את שמך -
 אבל בבקשם את האשר, - האם לא אותך הם מבקשים?
 ובבקשם את תכן החיים, - האם לא אותך הם מבקשים?
 ובבקשם את אמת החיים, - האם לא אותך הם מבקשים?
 אם יקדימו אם יאחרו - הלא בוא יבואו אליך, -
 למה תעזבם לתעות בדרך רחוקה? למה תעזבם לימים רבים בידי
 משובתם? למה תעזבם לימים רבים בעבודותיהם הזרות ובתהומות סמאתם?
 עד-מתי תסתיר את פניך? עד-מתי תשים מסנה לקרני-ניורך? גלה
 פניך, הסר המסנה, הגלה לבניך. אמר להם: הנני מי שבקשתם ולא מצאתם!
 הגלה-נא לכל באי-עולם בדברך:
 הנני מי שבידו גם חייכם, גם אשרכם, גם אמתכם. באו אלי!

ט *

אָנוּ וּבְנֵי-יִנּוּהָ...

אתה אמרת לעבדך יונה בן-אמתי:

(*) מתפלה זו עד תפלה י"ב ועד בכלל - על-פי רמיוות אחדות בספר, כתר שם טוב.

„אתה חסת על הקקיון אשר לא עמלת בו ולא גדלתו, שבן-לילה
היה ובן-לילה אבד, -

ואני לא אחוס על נינוה העיר הגדולה, אשר ישבה הרבה משתים-
עשרה רבז אדם, אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו, ובהמה רבה.”
האמנם, אנו, בני אברהם, יצחק ויעקב, איננו כבני-נינוה אלה?
אם גם גדלו וכבדו הטאותינו - האיננו קוראים אליך, כבני-נינוה,
בְּחִזְקָה?

ואם איננו קורעים את בגדינו - האין אנו קורעים את לבותינו?
ועל מי ועל מה אנו נהרגים ונטבחים? האם לא עליך ועל
קדשת-שמך?

אתה חסת „על נינוה העיר הגדולה”, על „הרבה משתים-עשרה רבז
אדם”, ומדוע לא תחוס עלינו, בניך, - על רבואי-רבבות אדם?
גם אנחנו „איננו יודעים בין ימינו לשמאלנו” -
איננו מבקשים ישועה לא מ„ימין” ולא מ„שמאל”, ורק כך ישועתנו.
רואים אנחנו את עזרתנו-ישועתנו רק בכחך, בממשלתך, בחסדך,
באמתך, בנצחך אשר בו קשורה נצחיותנו -
התעזבנו, אבינו?

עֲבָדִים הַיְיָ... ..

„כי תקנה עבד עברי, שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי
חנם” - ומתי יצא אנו לחפשי?... ..

אמרת עוד: „וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ
לכל יושביה, יובל היא תהיה לכם, ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל
משפחתו תשובו” - ומתי תקרא דרור לנו? מתי תשיבנו אל אחוזתנו?... ..
ראה מה-הרבים הם היובלות, אשר בהם אנו שקועים בחשך, בדלות,
בעלבון, בענויים, - מתי נשתחרר? מתי נגאל? מתי יופיע אורך עלינו?
אמרת עוד: „וכי יפה איש את עין עבדו או את עין אמתו
ושחתה, - לחפשי ישלחנו תחת עינו;

ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל - לחפשי ישלחנו תחת שנו” -
ואנו, עבדיך, אשר מחצת ורצצת את כל אברינו בגלות השכה
ונוראה - מתי תשלחנו לחפשי?

התדרש מאת בני-האדם את הצדק, אשר אתה תרמסנו ברגלים?
התדרש, כי ישחרר האדם איש את עבדו, ואתה תכלאנו בכלא
אָפֵל אלפי שנה?

זה אלפי שנה אתה שופך את חמתך עלינו, - המעט הוא?

זה אלפי שנה אין לנו אף רגע אחד של מנוחה, - המעט הוא?
 זה אלפי שנה אנחנו יוצאים מכבלים לכבלים, מאסורים לאסורים, -
 המעט הוא?
 אמרת עוד: ,ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני, את אשתי
 ואת בני, לא אצא חפשי - ותגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת
 או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם" -
 ההגנו כעבד הנרצע ההוא? האמרנו גם-אנו: ,אהבנו את אדנינו, לא
 נצא חפשי" ?
 האיננו שואפים אל החפש, אל הדרור? האיננו מתפרצים לצאת מבור-
 הפלא, בור-הגלות?
 האיננו מתפרצים לנתק את כבלי-העבדות אשר בהם אסרתנו מיום
 גלינו מארצנו?

יא

קול שופר

„מעי מעי אחילה, קירות לבי, הומה-לי לבי, לא אחריש. כי קול
 שופר שמעת, נפשי, תרועת מלחמה -
 שבר על-שבר נקרא, כי שדדה כל-הארץ, פתאם שדדו אהלי, רגע - יריעותי:
 עד-מתי אראה נס, אשמעה קול שופר".
 פרעות על פרעות. שחיסות על שחיסות. חיינו - הפקר, רכושנו -
 הפקר, שמנו - לחרפה ולקלסה, כבודנו - מרמס לכל-רגל. בכיה בלי-הסוגות,
 אנחות בכל אשר נפנה. ידים רפות, ברכים כושלות, רוחות שחות...
 עד-מתי תחיל, תועק הארץ ולא תלדו
 עד-מתי גראה נס של מלחמות וקול שופר של מלחמות?
 מתי גראה נס אחר - „נס לגוים" ?...
 מתי נשמע קול שופר אחר - „שופרו של משיח" ?...

יב

„הקדוש ברוך הוא מצילי"

רצונו של עולם! התפלל אתה על בניך. היהנא אתה דברנו. היה
 נא אתה מליצנו.
 „אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף". אם אין מלאך מליץ
 בעדנו - מי כמוך אתה מליץ טוב בעדנו?

מי כמוך יודע את ענינו, את עלבוננו, את הרפתנו?
 הקדוש ברוך הוא מצלי" –
 אם, ספו ותמו יודעי פגיעה – מיזה בלעדיך יפגיע בעדנו?
 היה היה לנו איש, אשר ידע להתנפל לפניך ארבעים יום וארבעים
 לילה בעדנו, – איהו?...
 יגענו, עיטנו, אין דבר בלשוננו, יבש מקור הדמעה, כא'מים אנחנו
 עומדים לפניך...
 הקדוש ברוך הוא לָּם של ישראל" –
 אתה – לבנו, אתה – שאימתנו, אתה – אחרית תקותנו, עמך הננו –
 הכל; בלעדיך – אין ואפס...

יג

חסדי-אבות וגואל לבני בנים...*

רבונו של עולם! איה סופר, איה מונה שמות המוני-ישראל המנסים
 על יחוד כבוד-שמך?
 איך יוכל מזבחך העליון להכיל את רב העולות-הנשמות? איך לא
 יתחף התפוח אשר על מזבחך מאמר השרופים על קדוש-שמך?
 היש עוד מקום בטורפירה שלך מדם בניך המטרפרים בין החיים והמות?
 מדוע לא יובא דמם אל הקדש לכלות פסע ולהתם הטאת?
 הייטיב לצדק משפטך, כי דם פרים וכבשים ירצה, ודם זבחך ישמך
 ולא ירצה?
 ומה זו סמיכה, אלהי האלהים, אשר תסמוך ידים שופכות דמים
 נקיים וידיים עסקניות לעשק עוסקי-תורתך ולהאביד צאן-קדשים?
 ומה זו שתיקה, אשר תשתוק לעמים נאצו שמך, בנאצם שם בניך
 ההרוגים והטבוחים על יחודך?
 למה יתן עון כח לחוח ולא לחטה, ומחלפת השיטה, – הקדשה היא
 בעינים, והקדשה – למרמס-רגלים?
 איך טלאיך הענגים והרפים כמתי-עולם במחשפים?
 איך היו אשכולותיך הגאהבים והנעמיים – צנומים, דקים, שדופי-קדים?
 עד-אנה יצית בגאון אף שלהבת-חרונך –
 הכלו המים מתעלת חסדיך? התמו הנהרים משלש-עשרה מדות רחמיך?
 הבט משמים צדה תמה שטוחה באסקפת היכלך ולבה קורעת, עניה
 סוערה הומיה היא באין-השקט, – הסכת ושמע תחנוני שאלתה ובקשתה.
 הלא מצער הוא לגדל חסדך.
 ואם עוונותינו ענו בנו ועננו ענן בינינו לבינך – שלח רוחך הטוב לפורם

(*) מתוך תפלה אחת בספר "חמדת הימים" בקצורים ושנויים רבים.

ושמש צדקתך להקט אתם; הֵעֵז עוֹךְ הַמַּפְלֵא, כַּח אֵינ־סוֹף, לַחֲשֹׁף אֶת לְבַן חֶסֶדְךָ, צַחְצוּחַת חוֹר עֵתִיק וְהַלְבִּין בְּזוּהָרָם וְזוּרִית אָדָם־דִּינִךְ - יִגְלוּ הַרְחָמִים הַעֲלִיּוֹנִים עַל מְדוּחֶיךָ וַיִּשְׁתַּלְּשְׁלוּ בַסִּלְטוֹלָם עַד יִגְעוּ וַיִּגְיֵהוּ בִנְגָה רַב אַגֵּן־הַסְּהוּר וְתַעֲלֶה לְמַעַל־הַדָּאֵשׁ עֲטַרְת זְכוֹת אַבּוֹתֵינוּ. עוֹרוּ, יְשֵׁנֵי חֲבֵרוֹן, מִקְבְּרוֹתֵיכֶם וְעֲלוּ אֶל מוֹל הַדְּרַת כֶּסֶף־הַרְחָמִים לְעוֹרֵר עַל שְׁאֵרֵיט מִיִּטְבֵּי־הַצֶּאֱן הַנִּמְצָאֵת בְּיַד שׁוֹנְאֵיהָ, צְרִיָה, חוֹמְסִיָה - שֶׁד וְשׁוֹט שׁוֹת שְׁתוּ לְעִנּוֹתָהּ וְעֲנָשִׁים אֲנוּשִׁים לְאַנְסָהּ, וְדַפְקוּם יוֹם אֶחָד וּמְתוּ כָל־הַצֶּאֱן."

קוֹם, אַבְרָהָם הָאֵהוּב, עֲמֵד לִפְנֵי ד', הַזֹּפֵר לִפְנֵי בְרִית בֵּין־הַבְּתָרִים וְאִמְרָנָא לְאָמַר:

אֵל הַתֵּן אֶת בְּנֵי הַגֵּאֲהִיבִים בְּיַד אַרְיֹת וְזֹאבִים. וְאִם חֲטָאוּ, עוֹז וּפְשָׁעוּ בְּנֵי וּנְתַחֲבִיבוּ שְׂרָטָה - זְכַרְנָא אֶת אֲשֶׁר מִסְרַתִּי נַפְשִׁי לְכַבְשׁוֹן־הָאֵשׁ לְהַשְׂרֹף עַל כְּבוֹד־שִׁמְךָ וְקִדְשִׁי שִׁמְךָ בְּעוֹלָם - תִּצָּא שְׂרַפְתִּי לְשַׂרְפֵת בְּנֵי!... קוֹם, יִצְחָק הַעֲקוֹד, וְשַׁפֵּךְ שִׁיחַתְךָ וְדַמְעוֹתֶיךָ לִפְנֵי אֲבִינוּ, אֲב הַרְחָמֵן, וְאִמְרָנָא לְאָמַר:

אִם חֲטָאוּ, עוֹז וּפְשָׁעוּ בְּנֵי וּנְתַחֲבִיבוּ הָרָג, זְכַרְנָא אֶת אֲשֶׁר פִּשְׁטִיתִּי צְוֹאֵרִי אֶל הַשְּׁלַח לְהַשְׁחֵט עַל כְּבוֹד־שִׁמְךָ. תִּצָּאֵנָא הַרְגַתִּי לְהַרְגַת בְּנֵי!... קוֹם־נָא, יַעֲקֹב הַשְּׁלֵם, וּפְגַע פְּנֵי תַפְאֵרֵת־יִשְׂרָאֵל, שׁוֹמְעַת־פְּלֹת, עַל בְּנֵי הַצֶּאֱן, צֶאֱנֶךָ, הַגֵּאֲנָחִים וְהַגֵּאֲנָקִים בְּעֵנִים וּבְשִׁבְיָם, בְּדַחְקָם וּבְדִלּוֹתָם וּבְשַׁפְלוּתָם בְּיַד עֲשׂוֹ, וְאִמְרָנָא לְאָמַר:

עַד־מַתִּי, ד', תִּטֵּשׁ וְתַעֲזוֹב אֶת בְּנֵי, אֲשֶׁר מִסְרַתִּי נַפְשִׁי עֲלֵיהֶם, מְטַמְעִים וּמְגַאֲלִים בְּיַד עֲשׂוֹ וַיִּשְׁמַעֲלֵךְ צְרִי וְאוֹיְבִי -

"יֵרָא אֲנִכִי אוֹתָם, סֵן יִבּוֹאוּ וְהַכּוֹנִי אִם עַל בָּנִים" -

הַמֶּלֶךְ עַל שֶׁה פּוֹזְרָה יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי אַבְרָהָם אֵהוּבֶךָ, בְּנֵי יִצְחָק עֲקוֹדֶךָ, וְחִילָדִים אֲשֶׁר חֲנַנְתָּ אֶת עַבְדְּךָ" -

וְאִם עוֹז וּפְשָׁעוּ בְּנֵי וּנְתַחֲבִיבוּ גְלוּת הַחֶלֶל הַזֶּה - זְכַרְנָא עֲנִי וְגִלּוּתִי בְּצִאתִי מִבֵּית אֲבִי, הֵייתִי בְּיוֹם אֲכַלְנִי חֶרֶב וְקָרַח בְּלִילָהּ וְתַדַּד שְׁנַתִּי מֵעֵינֵי. תִּצָּאֵנָא גְלוּתִי לְגִלּוּת אֲשֶׁר נְתַחֲבִיבוּ בְּנֵי!...

קוֹם־נָא, מֹשֶׁה הַרוֹעֵה הַגֵּאֲמָן, וְרַעַה בְּנֵי־צֶאֱנֶךָ הַרוֹעִים עִתָּהּ בֶּאֱרֶץ מֵאֲפִלְיָה, לֹא יוֹכְלוּ לֵשֶׁאֵת הַשֶּׁד וְהַשֶּׁבֶר וּמִשְׁבְּרֵי יוֹסִיּוֹם, וְהִיָּה אוֹר יִשְׂרָאֵל לְחֹשֶׁךְ, מִכֵּים וּמֵעֵנִים וּמִטְרָה לְחֹצֵי לְעַג הַשְּׂאֲנָנִים.

אֲנָא, אֲבִיר־הַרוֹעִים, אֲשֶׁר כָּאֵב הֵייתִי לְיִשְׂרָאֵל, כִּשְׁחַטָּאוּ בְּמַדְבָּר, וּבַעֲת־צִרְתָּם עֲמַדַת בְּפֶרֶץ לְהַשִּׁיב חֲמַת הָאֵל מִהַשְּׁחִית, הִיָּה־נָא לְצוֹר־מְעוֹז לָנוּ בֶּאֱרֶץ־שְׂבִינּוֹ וְהַתְחַנֵּן לִפְנֵי ד' אֱלֹהֵינוּ לְאָמַר:

אֵל תִּשְׁחַת עִמָּךְ וְנַחֲלַתְךָ אֲשֶׁר פְּדִיתָ בְּגִדְךָ -

זְכֹר לְאֲשֶׁר רָצַת עֲלֵיהֶם כֶּסֶס בְּמַדְבָּר לְבַלְתִּי יִכַּם צַר וְאוֹיֵב, וְאִיךְ תִּאֲבֹדַם עִתָּהּ בְּשִׁבְתָּם, בֵּין אַרְיֹת רַבְצוֹ, וְעֵינִים רוֹאוֹת וְכִלּוֹתָ?

הַבֵּט מַשְׁמִים וְרֹאה וּמְקוֹד גַּפְן זֹאת וְכִנָּה אֲשֶׁר נִטְעָה יְמִינְךָ."

קוֹם־נָא, הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְרֹאה עֲדַת ד' גְּתוּנָה נְתוּנָה בְּיַד אוֹיְבֵיהָ

אין-מספר. על-מי נטשת מעט הצאן? העירה והקיצה משפטך לפני אב, אביך קונך, לאמר: אנכי היום, איש מכאובות וידוע חלי, נגוע, מכה אלהים ומענה, כשה לטבה יובל וכרחל לפני גוויזה נאלמה" - ,הלח אבנים כחי ואם בשרי נחוש כי תכתוב עלי מרורות", וכני הנם בארצות אויביהם, ומה הועלתי בתקנתי, במכאובות וחללים לכפר פניך, לכפר על בני, והם עודם אסורים בזקים? אנא, ד', זכר לחסדי דוד עבדך, לכבלי, לענוי, לצרותי - הצילה-נא אציליך, הצוללים בתהום רבה ואשר בין הגוים מטמעים, הוציאם מאפלתם, הביאם לנחלתם ותקנם במלכות-שדי - אהותם. תעל לפניך זכות כל הצדיקים והחסידים והנהרגים והנשרפים והנחנקים על יחוד קדשת-שמך וזכות משיחך הקדוש - ,מגננו ראה, אלהים, וחבט פני משיחך" - ,מלך ביפיו תחזינה עינינו", מכתר בפתרי-כתרים ומעטר בעטרות זיו-שכינה.

יד

קומה והושיענו!...*

אתה האב, אשר הוצאת את עמך מעבדות מצרים ותביאהו לארץ הקדושה, - השיבנו לארץ-הורתנו! למען גואלנו, משיח-צדקנו, אשר יקים ישני-עפר מקבריהם - השב-נא לתחיה את ארץ-הורתנו! למען אבותינו אברהם, יצחק ויעקב, אשר ענו, למדו ופקדו בארץ ההיא, - השיבנו לארץ-הורתנו! מיכאל השר הגדול, שר אמתנו, עמד בתפלה ובתחנונים בעדנו! אליהו, מלאך-הברית, הבא, להשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, בא-נא להשכין שלום בקרבנו! הנער, האדמוני ויפה-העינים, אשר הרחיב והגדיל לפנים את ממלכתנו, הוא ילחם עוד פעם את מלחמתנו! דוד מלך-ישראל החי והקים, הקיצה-נא משנתך, נחה עמך ופקדתו בגבורתך! אל אלהי אבות! גבורת שמשון, גדעון ויפתח הכנס בקרבנו!

(* את המסגרת לתפלה זו לקחתי מאת תפלתו של מיצקביץ' בסוף ספרו על גול-פולין.)

עו חשמוזאים, בר-כוכבא ורבי עקיבא הכנס בקרבנו!
רוח יוחנן מגוש-חלב ויתר מגני יהודה הכנס בקרבנו!
קדשת רבי שמעון בן-יוחאי, חכמת רבי מאיר וחסידות רבי יהודה
הכנס בקרבנו!

למען המענים והטבוחים על-ידי נבוזראדן ונבוכדנצר - קומה והושיענו!
למען המענים והטבוחים על-ידי אנטיוכוס - קומה והושיענו!
למען המענים והטבוחים על-ידי אספסיוס וטיטוס - קומה והושיענו!
למען המענים והטבוחים בימי אדרינוס, בימי השמד - קומה והושיענו!
למען המענים והטבוחים בכל ימי אלפי שנות-הגלות - קומה והושיענו!
למען המשלכים לתוך מדורת האושה-דה-פה - קומה והושיענו!
למען המענים והמרסקים במערות האינקביזיציה - קומה והושיענו!
למען הנחבאים במערות לעבוד את אלהיהם מאימת שרי-טבח-
האינקביזיציה - קומה והושיענו!

למען כל קדושינו, קדושי ישראל, המענים בידי נוסעי-חלב - קומה
והושיענו!

למען כל קדושינו, קדושי ישראל, המענים בידי כל החמילניצקים,
הג'נטות, הפטלורות, ומכנות והבל-חוביצים - קומה והושיענו!
למען רבואי-רבבות הקדושים הנהרגים, הטבוחים, המענים והנאנסים
באוקריינה - קומה והושיענו!

משיח בן-דוד, משיח-צדקנו! הסרינא בחזקה את הכבלים אשר על
ידיך - אורנא חלציק, קראנא בשם אלהיך - קומה והושיענו!

טו

מעקת לב *

מעמקי מצוקותינו אנחנו קוראים אליך, אלהים!
כיצורים חיים אשר אין להם במה לכלכל את ילדיהם - אנחנו קוראים
אליך, אלהים!
ככבשה בעת ששודדים ממנה את ולדה - אנחנו קוראים אליך, אלהים!
כיונת בטי העיט - אנחנו קוראים אליך, אלהים!
כאילה בצפרני הגמר - אנחנו קוראים אליך, אלהים!
כשור בידי חיתוטרף - אנחנו קוראים אליך, אלהים!
כצפור פצועה, מפלג נרדסה - קוראים אנחנו אליך, אלהים!
כדרור עיפה בנקלה אל תוך הים ומתלבטת בגלים - קוראים אנחנו
אליך, אלהים!

כנוודים התועים במדבר הרב בלי מים - אנו קוראים אליך, אלהים!
 כחובלים המשלכים אל חוף אי שמם בהשבר אָנִיחם - אנו קוראים
 אליך, אלהים!

כמי שרואה בלילה מחזה נורא בבית-הקברות - אנו קוראים אליך,
 אלהים!

כאב אשר שדדו מאנו את הלחם אשר לו בעד ילדיו הרעבים - אנו
 קוראים אליך, אלהים!

כצדיק תמים ומשליך בידי רשעים עריצים אל קלא אָפֵל ולח -
 אנו קוראים אליך, אלהים!

כעבדים מתחת שבת אדוניחם - אנו קוראים אליך, אלהים!

כנקי מפסע בעת העגויים - אנו קוראים אליך, אלהים!

כעם ישראל בארץ עבודתו - אנו קוראים אליך, אלהים!

כבני יעקב בעת אשר השליך מלך מצרים את ילדיהם היאורה -
 אנו קוראים אליך, אלהים!

כשנים-עשר שבטי ישראל במצרים בעת אשר הוסיפו מיום ליום על
 עבודתם והפחיתו את לחמם - אנו קוראים אליך, אלהים!

ככל משפחות האדמה בשרם יעלה עמוד-השחר של תרותן - אנו
 קוראים אליך, אלהים!

טז

צִרְתִּי לְפָנֶיךָ אֲגִיד...*

אבי, אבי!

רע לי מאד. צר לי מאד, כבד מאד משא יגוני. לא אוכל שאתו.
 אין לי אל מי לענות. אין עוזר, אין תומך. אתה מחשה. אתה עוזר
 לשונאינו. אתה מכלה את בניך. עדיאנה? עדימת?

רצים אנחנו אל ביתנו. רצים אנחנו אל אמנו. רצים אנחנו אל ארץ-
 קדשנו.

אמרנו: אמנו תנחמנו. אמרנו: היא תמחה דמעה מעל פנינו.

באנו אל ביתנו, באנו אל אמנו, וגם שם מצאנו אויבינו. הולכים
 אנחנו משחיטה לשחיטה, - ואיפה הצלתנו? ואיפה ישועתנו?

מארץ-השחיטה, מאוקרניה, רצו בנינו אליך, אל ארץ-קדשך. בועת
 אפיהם בקשו לתרוותה, ואתה הרנית בדמם את צמאון-הרציחה של אויבינו
 העריצים...

* כאשר הגיעתי השמועה על הפרעות ביפו, על מות הלוצים-בונים ועל מות יוסף
 חיים ברנר.

האביע לפניך את עניי-צערי? - מאין אקח לי דברים לתביע את כל-זה?

אבל למה לך דבריו? מה אביע לך את אשר לא תדע מבלעדי בטויי?.. אתה יודע את הכל, אבל אנחנו איננו יודעים מאומה. איננו יודעים למה אתה מניח למאות-אלפי בניך לנפול תחת ספיני בני-לגיונות בגלות, ולא לה הנסים אליך, - לנפול גם הם תחת ספיני ערבים בארץ-קדשך? וגם הוא? הוא שבקש אותך ביסורים נוראים כל-כך ולא יכול להגיע עדיך, - יען כי רק את ענויי אחיו ראה ואת חסדך לא ראה, - הוא שהתהלך באמת כל-כך גדולה לפניך, אף כי מעצמת יאוש-מכאובו יש אשר לא זכר את שמך וגם נלחם נלחם - בשגותו ובתעותו - במזפירים את שמך, - הוא שמעולם לא שמח לבו, בהיותו מלא תמיד תוגתם-צרתם של בניך, האיש יוסף-חיים, שכל-כך הרבה לאהוב וכל-כך הרבה בפעל האהבה, - מדוע הפקרת את חייו? מדוע הפקרת את דמו? מדוע נתת לאנשים חיות-יער לטרוף אותו? למה נתת לפראים האכזרים לכבד את גרו? למה נפצה הגלגלת ההיא, שהיתה כל-כך מלאה אורה? לא! לא אוכל עוד נשא את כל זאת! אין בדבריך עוד רטיה למצעי!

דברי קדשך" - אבל מה ינחמוני דברי קדשך? אמר יאמרו: אין לדה בלי דם... מדוע שפך ישפך רק הדם הנקי, והדם המגאל, דם הרוצחים, ימשל דורי-דורות? אל גדול! אל קדוש! דבר חדש ישמע מפין! אור חדש יפו את ראשי ההרים בציון! פתאם תגלה... פתאם תראה... פתאם יבוא אל היכלו האדון אשר אותו אנחנו מבקשים! פתאם יבריק הפרק הגדול בעולם! פתאם יבוא גשם-הברכה לעבדיך הפמחים והצמאים! שעה אחת - רגע אחד - ופתאם - יתגדל ויתקדש שמך בעולם!

יז

הרחוק-הקרוב

אתה אמרת על-ידי נעים-זמירותיך: "קרוב ד' לכל-קוראיו, לכל אשר יקראוהו באמת" - האינני קורא אליך באמת? האין כל דמי צועק אליך? האין כל נשמתי צועקת אליך?

ומה היא האמת אשר תדרשנה? האקרא לך באמת שלך, באמת של
האין-סוף?
הלא יצירך אני וקורא אני לך בכל האמת אשר ליציר. האקרא
לך באותה האמת אשר לך, היוצר?
ואם גם אני, יצירך, אהיה ליוצר, הלא רק בלחך אני יוצר, -
ומצין לי האמת אשר ליוצר כל-היצורים?
קורא אני אליך בכל הכח אשר נחת בלבי, בכל הפאב, בכל הסערה,
בכל האש, בכל הרצון, בכל היכלת, בכל החכמה, בכל הבינה ובכל הדעת
אשר בנשמתי, - ומצין אקח לי אמת גדולה מזו?
ואם לא לאמת זו אתה קרוב - מה היא האמת אשר תדרש מאת
האדם אשר רק בהיותו קורא אליך בה - אתה קרוב לו?...
ואם דרש תדרש מאת האדם אשר יהיה לצין ולאפס נגדך - מי
כמוך יודע כי אין ואפס הוא בלעדיך?
לא יפה אמת בעיניך, על-כן אינך קרוב לי בקראי אליך - התדרש
ממני אמת גדולה מזו שיש לי?
מצין אקח לי את האמת ההיא, אם אתה לא נתתה לי?...
נותן אני לך את כל גופי, את כל נשמתי, את כל מאניי-נשמתי -
לא אוכל לתת לך יותר ממה שיש לי...
ואם מעט הוא בעיניך - גדל את נשמתי, העשירה, הרחב את גבולה,
למען תוכל לתת יותר -
הגדל, הרחב והעמק את פלי נשמתי, למען תוכל לקלוט ולספוג יותר -
הגדל והעצם את האמת אשר בלבבי - ובאמת חדשה אשר לפניך

יח

בין האשים*

אבי, אביו
אתה ידעת, כי לבבי בוער ברשפי אש-שלהבת - אתה ראית את
המדורה אשר בלבבי.
אתה יודע, כי לפעמים לבבי יוקד אליך ורק אליך - אבל לפעמים...
הוי, לפעמים!... לפעמים בוער לבי אל תאוות העולם הזה...
עובר אנכי מאש לאש: מאש גבוהה לאש של בשר ודם...
עובר אנכי מאש-קדש אל אש-הגיהנום...

(* מתוך "לקוטי תפלות" של ר' נתן שטרנהרץ בשנויים וקצורים.)

ונמלט אני מאש-הגיהנום ורץ בכל-כח אל אש-אמתך -
והולך ותועה אני בין האשים - אנה אברח משניהן?
"ירא אנכי פן תאכלני האש הגדולה"...

גם אש אהבתי אליך, גם אש תאוות-בשרי גדולות מן המדה - גופי
לא יכילן, לבי לא ישאן...

הולך אני נע ונד בארץ נשמה ואין לי מנוחה -

חנני כספינה המטרפת בלב ימים -

עולה אני שמים, יורד תהומות, עולה אני ויורד, יורד ועולה...

נדחק אני מתהום לתהום, מגל לגל, ועמקי חגלים לא יכבו את אש

רוחי...

ממצולת-ים אקרא לך: הושיעה-נא!

שִׁלַח את רוחך, רוח הקדש, רוח מנוחות -

תִּרְחֶף-נא רוח האלהים על לבבי, למען ישקוט ויִדְגַע -

תִּרְחֶף-נא רוח האלהים על לבבי, למען יכיל גם את אש-השמים

במדה -

למען לא תשרוף האש את הכלי אשר היא נתונה בתוכו!...

יט

חֶסֶד, חֶסֶד! ...*

אנא, ד', תן לי עצה, תן לי חנינה, תן לי ישועה שלמה -

עשה עמי פלא לחיים, לבלתי אהיה כמת בחיי...

עשה עמי חסד-חנם, לא כמעשי המגנים ודעותי המערבבות -

חוס ותמל-נא על נפשי האמללה מאד -

יהמו-נא רחמיך על נקדת הטוב, לבלתי תצלל במעמקי חרע -

יהמו-נא רחמיך על הניצוץ אשר מאורך-אשך בא אלי -

אבי שבשמים!

אתה החומל דלים, השומע אנקת אביונים -

אתה הרואה בעלבון עלובים, שומע ומאזין צעקה מעמקי שאול -

תחתיות ומתחתיה -

היש מקום אשר לא תשמע ממנו קול אנחה ואנקת?

הלא תשמע את קול אנחתי-אנקתי מעמקי בורי?

תמל-נא על עלוב-נפש כמוני, על נכאה-לבב כמוני, על חסר-לב

כמוני, על הלוש-פח כמוני!

הטוב שבי כבוש הוא בבית-הסהר של העולם והזמן -
 אלפי-אלפים מחיצות, חומות-ברזל ומסגר על מסגר טובבים אותי -
 אלפי-אלפים שומרים ואורבים עומדים עלי ובכל רגע לא יתנוני
 הֶשֶׁב רוחי -
 אוי לי, אוי ומר לי מאד -
 אוי לַיָּמִים וְלַשָּׁנִים הַכֶּלִּים בשבירת המחיצות והן על עֵמֶדן תַּעֲמוּדָנָה...
 אֵלַיךְ זַעֲקָתִי וְשׁוֹעֲתִי, מִלֵּא-רַחֲמִים -
 הֵשֶׁה אֵלַי אֲזוּנְךָ וְשָׁמַע, פֶּקֶח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתַי!

כ

הַמִּית הַנֶּפֶשׁ*

אמרי-נא, נפשי, לאלהים:
 הלא בתך אני, בת-מלך -
 למה גרשתי מחצר-המלכות ללקט בשדה ולבקש טרף בַּזְעַת-אֲפִים?
 למה שלחתי מכוכבי-נשף לחבק אֲשֵׁמָה? זכור אזכור את משפחתי
 ואת בית-אבי ולא אדע, מי הביאני היום...
 למה הכלמתני, אבי, למען אֲתַפְסֶה בצעיף ואתעלף?
 מה-זאת עשית לי להעתיק אהלי מזבולך ולגור בין נכרים אשר לא
 ידעתי?
 למה שלחת לעזאזל אֵילַת-שַׁחֲקִים, אשר לא נסתה הצג כף-רגלה על
 הארץ?
 צורי מְכַרְנִי, עושי הכעיסני, וַיִּשַׁת עִפְר לַחֲמִי וּרְגִבִים חֲטַעֲמִנִי לַמַּעַן
 הַרְעִימֵנִי -
 אבי יִרַק בפני, למען אבוש ואכלם...
 גָּנַב גָּנַבְתִּי מִמְקוֹם שְׁלֵמוֹת וּכְבוֹד, וּפֹה לֹא עֲשִׂיתִי מֵאוֹמָה לְהַשְׁלִים
 חֲסְרוֹנִי -
 מה לי פה, עניה סוערה, גולה וסורה, כי נטמאתי וכי שָׁטִיתִי מאחרי
 אֲלוֹפֵי וְאֵלַיךְ אַחֲרֵי הָרַע וּבַעֲבוֹתוֹת-בְּשָׁתוֹ נִמְשַׁכְתִּי?
 אנה פנה זיוי? אנה פנה הדרי? הוי, מִה-חֶשֶׁךְ מִשְׁחֹר תֵּאָרִי!
 למה אצא וידי על ראשי, לבושה שחורים ועטופה שחורים, וכל רֹצֵחַ
 יִדְדוּ מִמֶּנִּי?
 למה קלעמני בתוך כַּף-הַקְּלַע תחת חיותי צרורה בצרור החיים?

(* על-פי צרופי דברים מ"י ידעית הפניני, מתפלה אחת בספר, חמדת הימים ומתוך
 תחוכחה לרבנו בחיי בן-פקודה.

ממקור-בינה קרצתי, ממעין-חכמה לקחתי, ממקום קדוש הובאתי ומעיר-
גבורים הוצאתי, -
למה שלחתי לרעות אפר, לשקוע בתהומות, לערוג אליך ולהמס
בדמעות?!

כא

נְכִסְףְּ נְכִסְפֵּי *^{*}

חפץ אני להדבק בך בכל-לבי, ואז לא אדע מחסור ויגון -
חיי יהיו מלאים טובך, כי כשאתה ממלא את הנפש, הנך מקל
את משאה -
עוד נאבקות בי השמחות הישנות, אשר ראויות הן לדמעות, והאבל
החדש, אשר בו אני שמח, ואינני יודע מי ינצח, -
אוייה לוי! רחם-נא עלי, אלהי!
אוייה לוי! הנה את פצעי לא כסיתי, -
אתה הרופא, ואני החולה; אתה רחום וחנון, ואני עני ואמלל!
מה הם חיי האדם, אם לא נסיונות, מבלי מנוחת יום אחד -
כשאני שרוי בצער, אני נכסף אל השמחה, וכשאני מלא שמחה, אני
מפחד מפני הצער.
היש בין הכסף והפחד איזו מנוחה, איזו שמחה, שבה יהיו חיי
האדם חפשים מנסיון?
אוי ואבוי על שמחת העולם בפחדה הנמקת ובתענוגיה המרעלים!
אוי ואבוי על צער העולם בחפצו הריק לאשר ובקשיו הכבד, אשר
שובר הוא את הסבלנות החלושה.
הלא כל תקותי תלויה רק ברחמך הרבים.
תן לי למלאות את רצונך, ושים את רצונך בי.
עוד תועה אני בחשך, אבל כבר חדר אלי קולך הנעים, הקורא
אותי לשוב לביתי...
הריני כעולה לרגל, אשר עוד נסיעה ארפה לפניו, והריהו נכסף אל
מחוז-חפצו ומטרת-נסיעתו.
הלך אלך...
שומע אני לקול הקורא אלי...
נכסף נכספתי אל מעון-קדשך -
קבלני-נא, אבי, אל תוך ארמונותיך, כי יצירי-ידך הנני!

* מתוך דויו של אוגוסטינוס הקדוש בקצורים ושנויים ובהסרת המקומות אשר לא
לפי רוח-ישראל הם.

כב

דְּבִקוֹת *)

בְּאֵנָא אֵלֵי, אַתָּה, אֲשֶׁר נַפְשִׁי חֲשָׁקָה וְחוֹשֶׁקֶת בְּךָ –
 בְּאֵנָא, הַבּוֹדֵד, אֵל הַבּוֹדֵד, כִּי לְבַדִּי אֲנִי, כַּאֲשֶׁר תַּחֲזִינָה עֵינֶיךָ –
 בְּאֵנָא אֵלֵי, אַתָּה, אֲשֶׁר שִׂמְתָנִי יְחִיד, נֶעֱלֵב וְנֶעֱזֵב בְּעוֹלָמְךָ –
 בְּאֵנָא אֵלֵי אַתָּה, אֲשֶׁר הֵייתָ לְחַפְצֵי הָאֶחָד בַּחַיִּים וְאֲשֶׁר הִגְדַּלְתָּ אֶת
 שְׂאִיפְתֵי אֵלֶיךָ, מִבְּלִי אֲשֶׁר יָדְמָה לָּהּ דָּבָר –
 בְּאֵנָא אֵלֵי, נְשִׂימְתִּי, חֵיתִי, בְּאֵנָא – נַחֲמַת נְשִׂמְתִּי. בְּאֵנָא, הַחֲדוּנָה
 וְהַהֲדָר וְהַמְשׁוֹשׁ הָאֶחָד שֶׁבַּחַיִּים!
 מוֹדָה אֲנִי לָךְ עַל אֲשֶׁר בְּלִי כֹל גְּלוּלִים, חֲלִיפוֹת וְתַמּוּרוֹת הֵייתָ
 עִמִּי לְרוּחַ אֶחָד, וּבִהְיוֹתְךָ אֵל עֲלִיּוֹן עַל-כֹּל הֵייתָ לִּי הַכֹּל – בְּפֶלַ.
 רוּחְךָ – לָחֵם כְּמוֹס וְנֶעֱלַם, אֲשֶׁר לֹא יֵאָכֵל, אֲשֶׁר דָּבֵק יִדְבֵק לְשַׁפְתֵי
 נְשִׂמְתִּי וְאֲשֶׁר יַעֲבוֹר עַל כֹּל גְּדוֹת-לִבִּי.
 אוֹדְךָ, אֱלֹהִי, עַל כִּי הֵייתָ לִּי יוֹם בְּלִי-לֵילָה וְשִׁמְשׁ בְּלִי-שְׁקִיעָה –
 אֵין לָךְ מְקוֹם לְהִסְתַּר בּוֹ, יַעֲזֵן כִּי שְׂכִינַת-הַיּוֹדֵךְ מִמְּלֵאָה אֶת הָעוֹלָמוֹת כְּלָם...
 אֵין לָךְ מְקוֹם לְהִסְתַּר בּוֹ, יַעֲזֵן כִּי אִיזָה הוּא הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִכְיֵלְךָ?...
 אֲבֵל אֶת אֲשֶׁר לֹא יִכְיֵלוּ רְבוּאֵי-רִבּוּבוֹת הָעוֹלָמוֹת יֵשׁ אֲשֶׁר יִכְיֵל לְבַב
 אָנוּשׁ –

יְהִינָא לִּבִּי הַמְּקוֹם אֵלֶיךָ; יְהִינָא לִּבִּי – הֵיכַל לְקִדְשֶׁתְךָ.
 בְּאֵנָא אֵל הֵיכְלְךָ, בְּאֵנָא אֵל לְבַבִּי, שְׁכֵן בִּי, וְאֲנִי – בְּךָ...
 אֵל-נָא תִּפְרֵד מִמֶּנִּי בְּכֹל רִגְעַ וְרִגְעַ מִימֵי-חַיִּי, וּבְבוֹא יוֹם מוֹתִי
 וְנִמְצָאתִי בְּךָ, חַיִּי הַחַיִּים וְמוֹשֵׁל בְּפֶלַ.
 אֵל-נָא תַּעֲזוּבֵנִי לְרִגְעַ, פֶּן יִמְצְאוּנִי שׁוֹנְאֵי בִּהְיוֹתִי רַחוּק מִמְּךָ וְהַתְּנַפְלוּ
 עַל נַפְשִׁי לְבַלְעָה.
 הִיְהִינָא מַחְסֵי עֵז בְּשׁוּמְךָ מִשְׁפֹּנְךָ בִּי תְּמִיד וְהֵייתִי שְׁבַע-אֲשֶׁר גַּם בְּעַנְיִי
 וְרוּחֵי-חַיִּים גַּם בְּמוֹתִי.
 שִׁים-נָא מִשְׁפֹּנְךָ בִּי וְעֲלִיתִי וְגִבְרַתִּי עַל כֹּל מֶלֶךְ, כִּי אַתָּה לְחַמִּי
 וּמִימִי, וּבִהֲתַעֲטַפִּי בְּךָ אַחוּשׁ שְׁעוֹת-אֲשֶׁר, אֲשֶׁר שַׁפְתָּ-אֲנוּשׁ לֹא תִבְיַעֵן.
 אֵין מְלָה בְּלִשׁוֹנִי, כִּי אֶת אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בִּי חוּזָה יַחֲזֶה הַרוּחַ, אֲבֵל לֹא
 יוֹכֵל לְבָאֵרוֹ.
 הֵבֵן יִבִּין אֶת הַדְּבָרִים אֲפֵי יִנְסֶה לְהַבְיַעֵם, אֲבֵל הַבְּטוּי מִמֶּנּוּ וְהַלְּאָה.
 חוּזָה יַחֲזֶה אֶת אֲשֶׁר לֹא יִרְאֶה, אֶת אֲשֶׁר אֵין לוֹ תְּמוּנָה, אֶת אֲשֶׁר
 אֵין לוֹ הַרְפָּבָה, אֶת הַפְּשׁוּט, אֶת גֹּדֵל הָאֵינְיֻסוּף.

(* מתוך שירתו של שמעון התיאלוג, מובאה בספרו של מרטין בבר: „Ekstatische Konfessionen – בשנויים ובקצורים ובהשמטת כל המקומות אשר בדוגמטיקה הנוצרית יסודם.

חזה יחזה הרוח את אשר אין לו תחלה, אשר אין לו סוף ואשר אין לו אמצע, ולא ידע איך להביע את הדבר – אתה האש אשר ממנה ידליקו את כל המאורות מן העולם ועד-העולם והאש לא תחסר –

הנה הוא המאור האחד הקדמון אשר לא יחלק והנה הם המאורות הרבים אשר יחלקו, אורו וכחו במ ולאורו ילכו.

הנה הוא המאור הגדול הקדמון אשר תפס יתפס בתוך לבבי העני ולא אדע אכנהו.

בחרתי לי את הדומיה, אבל הפלא הנורא-הוד צוה יצוה לפי ולעטי: דבר וכתבו!

הנהו במעוני, הנהו בי, הנהו בהיכלו, הנהו בלבבי, – מי שהוא בכל העולמות פלם.

יושב אני על מסתי, ובהיות הוא בי הנני גם-אני מחוץ לעולמות – לו, למי שלו הפל והנצח לו, אני מעז לאמר: „אהבתיך“, יען כי גם הוא יאהבני...

שבע אשבע בצפיה, אתעטף ואתכסה בה, ובהתאחדי בו אדאה מעל שמים.

ידע אדע נאמנה, כי כן הוא הדבר, אבל פליאה דעת ממני, אנה הלך גוי אז?

יודע אנכי, כי חזה אחזה או מה שלא יראה כל-בשר.

יודע אנכי, כי מי שנעלה ונשגב מעל כל-יציר יכללני בו, בצל ידו יחביאני, והנני מחוץ לעולמות פלם.

אני, בן-החלוף, רואה בי או את אבי הנצח, את החיים אשר לנצח לא יתעו.

הדבר חי או גם בלבי גם בשמים: האור אחד הוא גם פה גם שם.

כג

על מפתן היום הששי *

חמשה ימים חייתי לפניך – חמשה ימים משבוע-חיי – חמש עשירות משבעים ימי שנות האדם –

על מפתן היום הששי אני דורך לפניך – מפתן העשירית הששית –

על מפתן ערב-השבת של ימי-חיי –

תן לי הפח לרוץ לפניך בערב-שבתי למען אעמוד לפניך בשבת...!

(* במלאת לי חמשים שנת בחודש סיון תרפ"א.

תן לי צעירות-החיים, עז האפי וקדשת הרצון לתקן בערב-שפתי
את אשר העויתי בימי-החל -
כי אמנם פגמתי בשרש נשמתי, קלקלתי הצנורות, סתמתי את הבארות
וסלקתי את השפע -
כי אמנם מבלי-דעת נגעתי בעולמות קדושים עליונים וקצצתי
בנטיעות-נצח -

כי אמנם רחקתי מפניך ככל עוברי עמק-הבכא עתה, -
כי אמנם רחקתי מעליך, ואתה לא רחקת ממני, -
כי אנכי תעיתי, ואתה בקשתני תמיד -
כי אנכי תעיתי כשה אובד, ואתה קראת לי פתאם ואשמע.
קראתני נאט אליך נאלך אחרוך.
הלכתי אחרוך, אבל ברפי כשלו מרב תעות בשדות זרים...
כי אמנם הלכתי אחרוך בתעותי בימי-עלומי ובימי-אילותי -
כי אמנם יגעתי בעמל חיי, ואתה טרם תראני טובך, טרם תודיעני
את דרכיך -

ואני הלך אלך אחרוך נכשל וקם, נכשל וקם...
מתי תקימני, אבי, לבלתי אכשל עוד?
מתי תאזרני חיל, למען לא אחדל מרוץ אחרוך אף-רגע?
כי הנה מצאתיך, - ולמה-זה אתה מתחמק מפני?
כי הנה מצאתיך, - ואני, אויה לי, אני נוטש אותך פתאם...
כי הנה מצאתיך - ולמה לא זקק בשרי באש-קדשך?
כי הנה מצאתיך - ולמה עוד חיות בקרבי תאוות ותשוקות אשר
לא יך הן?

מי לי בשמים ובארץ מבלעדיך, - ולמה עודני מבקש ותועה?
כי הנה בנוסי מפניך, - אתה בקשתני, ועתה בבקשי אותך - אתה
כנס מפני?
האמנם נסתי מפניך לפנים? דמית, כי נס אני מפניך - חינוס
אדם מפני אלהים?

הינוס מנשמת-נשמתו, מחיי-חיו?
אבל אתה שמת סתר לך - נאדמה, כי רחקת מעלי וכי רחקתי
מפניך -

ואתה מניית את כל רגעי-חיי ותועידני אל מה שהועדתני -
ואתה נתתני לנפול בשאול-יאוש, למען אצא ואוציא אחרים משם -
ואתה נתתני לטעום טעם מיתה, טעם ספקות בלי-קץ, למען לחיות
ולחיות אחרים -

ואתה נתתני לנפול בעמקי-מצולה, למען יגדל כאבי, למען תחזק
צעקתי, למען תאמץ עריגתי אליך -
אתה נתתני לנפול בבורות-טמאה, למען אדע להוהר ולהוהיר את

עקי -

ואם ככה עשית לי, — למה עזבתני עתה לנפשי?
אתה היודע שבתי וקומי, — הטרם תדע, כי עוד רגלי מועדות לנפול
למעמים?

כי הברק אשר יבריק לעיני מאורך יש אשר יגוז פחאם —
ואני נשאר לבדי בחשך רב, עד אשר ארבה לצעוק אליך מתוך
חשכי.

אם ככה עשית לי, אם הדחתני שאולה, למען אעלה ואעלה רבים
עמי —

אם רצונך אני ממלא ודברך אני עושה, —
שפך עלי אורך, מלא בו את כל תוכי —
תנני עתה, בהפנטי ליום הטרח הגדול, לעשות את המעשה אשר
בשבילי קראתני מעמקי-שאול —
רוחך ינחני. עצתך — תחכמני. יהי רצונך — רצוני.